Bez kuratora oświaty ani rusz!

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: czwartek, 10, czerwiec 2021 00:29
Katarzyna Liszka-Michałka
Odsłony: 669

Kiedy Ministerstwo Edukacji i Nauki pod rządami Przemysława Czarnka reaktywowało prace Zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty nikt nie miał wątpliwości, że czeka nas nowelizacja obowiązujących przepisów prawa.

Bo rzeczony Zespół z jednej strony daje możliwość wcześniejszego zapoznania się z pomysłami resortu edukacji ale w głównej mierze jego posiedzenia będą doskonałym argumentem dla MEiN na poparcie twierdzeń o szerokich konsultacjach z zainteresowanymi środowiskami: związkami zawodowymi oraz korporacjami samorządowymi, w kontekście zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli.

I o ile na temat statusu pracowników oświaty Przemysław Czarnek chce rozmawiać to niestety ale o nadzorze pedagogicznym, kompetencjach kuratora oświaty oraz zarządzaniu oświatą już nie. Dlatego też w tej oto rzekomej atmosferze transparentności i wzajemnego poszanowania Minister Edukacji i Nauki zgłosił do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (UD 228), do pracy nad którym przedstawiciele korporacji samorządowych nie zostali zaproszeni.

Projekt ten ma na celu wzmocnienie roli organu nadzoru pedagogicznego, w tym w szczególności kuratora oświaty.

W aktualnym brzmieniu ustawy - Prawo oświatowe pozytywnej opinii kuratora oświaty wymaga:

- założenie przez powiat lub gminę publicznej placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogicznej
- przekazanie przez jednostkę samorządu terytorialnego prowadzenia szkoły, liczącej nie więcej niż 70 uczniów osobie fizycznej lub osobie prawnej
- ustalanie sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych
- ustalanie planu sieci publicznych szkół
- zezwolenie właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego, której zadaniem jest prowadzenie szkół lub placówek publicznych odpowiednio danego typu lub rodzaju na założenie szkoły lub placówki publicznej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną
- likwidacja szkoły lub placówki
- przekształcenie szkoły lub placówki

W powyżej opisanych przypadkach opinia pozytywna kuratora oświaty ma charakter wiążący i tylko jej uzyskanie daje możliwość zrealizowania wymienionych zadań. De facto więc organ prowadzący ma związane ręce a jedna z podstawowych zasad funkcjonowania samorządu terytorialnego czyli samodzielność, jest w znaczący sposób ograniczana. Mówienie w tym kontekście o "współdziałaniu" organu nadzoru pedagogicznego i organu prowadzącego jest więc pustym frazesem, który nijak się ma do konsekwencji jakie wywołują powołane przepisy prawa.

MEiN uznało jednak, że katalog utrudnień w realizowaniu lokalnej polityki oświatowej jest zbyt wąski i zamierza go rozszerzyć o obowiązek uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty, także w przypadku:

- powołania na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki osoby niebędącej nauczycielem
- powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki ustalonemu przez siebie kandydatowi w przypadku gdy do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat albo w wyniku

Phoca PDF

konkursu nie wyłoniono kandydata, albo konkurs wyłonił kandydata (osobę niebędącą nauczycielem), ale organ sprawujący nadzór pedagogiczny wydał negatywną opinię w zakresie powołania tej osoby na stanowisko dyrektora
- powierzenie przez organ prowadzący w uzasadnionych przypadkach stanowiska dyrektora szkoły lub placówki na okres krótszy niż 5 lat szkolnych, ale nie krótszy niż 1 rok szkolny
- odwołania w przypadkach szczególnie uzasadnionych nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w szkole lub placówce
- połączenia w zespół szkół lub placówek albo włączenia do zespołu szkół lub placówek, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego.

To jednak nie koniec propozycji. Wzrost kompetencji kuratora oświaty będzie znacznie szerszy.

1. Skład komisji konkursowych powoływanych w celu wyłonienia kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki, w tym na stanowisko dyrektora zespołu szkół lub placówek

Zwiększona ma zostać liczba przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny powoływanych w komisjach konkursowych z trzech do pięciu, z zastrzeżeniem, że organ ten będzie mógł zgłosić mniejszą liczbę swoich przedstawicieli w pracach komisji, którym niezależnie od powyższego, jak również niezależnie od liczby tych przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej w głosowaniu zawsze przysługiwać będzie łącznie pięć głosów. Ponadto określono, że w skład komisji konkursowej powoływanych będzie do trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę (a nie trzech przedstawicieli – jak dotychczas), z zastrzeżeniem, że niezależnie od liczby tych przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej, w głosowaniu przedstawicielom tym zawsze przysługiwać będą łącznie trzy głosy.

2. Odwołanie dyrektora szkoły lub placówki

Organ sprawujący nadzór pedagogiczny będzie miał możliwość złożenia wniosku do organu prowadzącego szkołę lub placówkę o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia, w przypadku gdy dyrektor ten nie zrealizuje w ostatecznym terminie wskazanym przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny zaleceń wynikających z przeprowadzonych czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego. Organ prowadzący szkołę lub placówkę będzie miał 14 dni na odwołanie dyrektora szkoły lub placówki z tego stanowiska, licząc od dnia otrzymania ww. wniosku, i jednocześnie będzie obowiązany o tym niezwłocznie powiadomić organ wnioskujący. W przypadku gdy organ prowadzący szkołę lub placówkę nie odwoła dyrektora szkoły lub placówki w ww. terminie, z upływem tego terminu wygaśnie powierzenie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki. Stwierdzenia wygaśnięcia powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki dokona organ sprawujący nadzór pedagogiczny, o czym niezwłocznie poinformuje organ prowadzący szkołę lub placówkę.

3. Opiniowanie zamiaru likwidacji lub przekształcenia szkoły lub placówki

Zaproponowano katalog przesłanek, które będą podlegały opiniowaniu. W związku z tym jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła zlikwidować szkołę, jeżeli likwidacja tej szkoły, w szczególności:
a) nie ograniczy dostępności nauki, wychowania i opieki,
b) polepszy warunki nauki, wychowania i opieki uczniów likwidowanej szkoły oraz nie pogorszy ich w szkole lub szkołach wskazanych jako miejsce kontynuowania nauki, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa i higieny,

Phoca PDF

c) polepszy warunki stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym, w przypadku gdy likwidowana szkoła prowadzi takie kształcenie,
d) nie pogorszy warunków dotarcia uczniów do szkoły,
e) jest uzasadniona zmianami demograficznymi lub prognozami dotyczącymi liczby uczniów likwidowanej szkoły, szkoły lub szkół wskazanych jako miejsce kontynuowania nauki oraz ogółem wszystkich szkół danego typu prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego.

4. Ocena pracy dyrektora szkoły lub placówki doskonalenia nauczycieli

W przypadku gdy organ sprawujący nadzór pedagogiczny, a w przypadku placówek doskonalenia nauczycieli – kurator oświaty, nie uzyska porozumienia z organem prowadzącym szkołę albo placówkę w sprawie oceny pracy tego dyrektora w terminie 30 dni od dnia przedstawienia projektu oceny, rozstrzygnięcie w tej sprawie podejmie odpowiednio organ sprawujący nadzór pedagogiczny albo kurator oświaty, po uprzednim rozpatrzeniu stanowiska organu prowadzącego szkołę albo placówkę doskonalenia nauczycieli w tym zakresie.

5. Zawieszania dyrektora szkoły w pełnieniu obowiązków

Wprowadzenie możliwości złożenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wiążącego wniosku do organu prowadzącego szkołę o zawieszenie dyrektora szkoły w pełnieniu obowiązków, przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, w sprawach niecierpiących zwłoki związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa uczniów w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Niestety ale w powyższych propozycjach zabrakło komponentu zasadniczego a mianowicie zasad odpowiedzialności kuratorów oświaty, w tym odpowiedzialności finansowej za podejmowane decyzje. Skrajnym bowiem nadużyciem jest sytuacja, w której organy prowadzące ponoszą konsekwencje decyzji płynących z kuratoriów oświaty.

Co więcej, zaproponowane rozwiązania pogłębiają wypaczenie zasady wynikającej z ustawy zasadniczej, zgodnie z którą działania kuratorów oświaty są środkami nadzoru, których podstawowe ramy określa art. 171 ust. 1 Konstytucji RP (nadzór z punktu widzenia legalności). Zasada ta jest konsekwentnie łamana. Rola organów prowadzących raz że zostaje zmarginalizowana (pomimo, że są to podmioty odpowiedzialne za działalność prowadzonej szkoły lub placówki) a dwa podporządkowuje się je kuratorom oświaty, co stoi w zupełnej sprzeczności także do zasady subsydiarności, ponieważ nie można w tym przypadku mówić o żadnym partnerstwie.

Phoca PDF